

NACRT GLOBALNIH STANDARDA INTERNE REVIZIJE™ – NA JAVNOJ RASPRAVI

UVOD

Institut internih revizora (IIA) pokrenuo je 1. marta ove godine javnu raspravu o nacrtu predloženih izmena Međunarodnog okvira profesionalne prakse (IPPF) interne revizije, sa fokusom na standardima interne revizije. Javna rasprava trajeće 90 dana, do 30. maja 2023.

Projekat izmene Međunarodnog okvira profesionalne prakse pokrenut je 2020. godine, posle tri godine primene. Na predlogu reforme standarda do sada je učestvovalo nekoliko hiljada internih revizora i zainteresovanih profesionalaca, uključujući i regulatorne organe, direktore korporacija i različitih tela koja donose profesionalne uzanse i standarde, širom sveta.

ŠTA SE SVE MENJA

Pored ekstenzivnih promena sadržaja Standarda, promeñen je i način njihovog strukturiranja, tako da su oni sada grupisani u pet domena pod novim imenom „Globalni standardi interne revizije™“.

- **Domen I:** Svrha interne revizije (Domain I: Purpose of Internal Auditing) jasno navodi kako interna revizija pomaže organizaciji da ostvari uspeh, doda vrednost i uslove koji internu reviziju čine efektivnom.
- **Domen II:** Etika i profesionalizam (Domain II: Ethics and Professionalism) obuhvata Etički kodeks i važeće standarde koji se odnose na ponašanje internih revizora u praksi, i dodatno ukazuje na dužnu profesionalnu pažnju.
- **Domen III:** Upravljanje funkcijom interne revizije (Domain III: Governing the Internal Audit Function) razjašnjava ulogu revizorskog odbora, odnosno Komisije za reviziju,

REZIME

Nakon opsežnog istraživanja i angažovanja praktičara interne revizije i internih i eksternih interesnih strana, Međunarodni odbor za standarde interne revizije (IIASB) Instituta internih revizora (IIA) objavio je nacrt novopredloženih standarda. Promene su u potpunosti transformisale Standarde. Oni su toliko opsežni da Standardi čak imaju i novo ime, Globalni standardi interne revizije™.

Ključne reči: Institut internih revizora; predloženi nacrt novih standarda

¹ ALFA BK Univerzitet, e-mail: jozefina.beke@live.com

u smislu kako ju je srpski zakonodavac prepoznao u propisima. Ova promena ističe značaj odgovornosti odbora kao podršku efektivnoj funkciji interne revizije i ukazuje na to kako izvršni rukovodilac revizije može da podrži odbor u ispunjavanju njegove odgovornosti.

- **Domen IV:** Upravljanje funkcijom interne revizije (Domain IV: Managing the Internal Audit Function) jasno navodi uloge izvršnog rukovodioca revizije i njegovu odgovornost za efektivno upravljanje funkcijom interne revizije u organizaciji.
- **Domen V:** Obavljanje poslova interne revizije (Domain V: Performing Internal Audit Services) sadrži dodatne zahteve i preporučene prakse koji treba da obezbede da interna revizija pruža usluge visokog kvaliteta.

NAJVAŽNIJE PROMENE

Deset najvažnijih promena koje su predložene:

1. **Nov naziv.** Dosadašnji naziv „Međunarodni standardi za profesionalnu praksu interne revizije” (The International Standards for the Professional Practice of Internal Auditing) zamenjen je nazivom „Globalni standardi interne revizije™”. Time se nedvosmisleno stavlja na znane da je u pitanju registrovani zaštitni znak i monopolizovano intelektualno vlasništvo globalnog instituta internih revizora IIA nad standardima.
2. **Nova struktura.** Sadržaj od šest elemenata važećeg Međunarodnog okvira profesionalne prakse MOPP (Misijska, Definicija, Etički kodeks, Osnovni principi, Standardi i Smernice za primenu) obuhvaćeni su Globalnim standardima interne revizije™ i organizovani u pet domena koji jasnije ukazuju na ključne uloge i odgovornosti:
 - **Svrha interne revizije:** Obuhvata elemente sadašnje definicije i Misijsu interne revizije.
 - **Etika i profesionalizam:** Obuhvata i nadograđuje sadašnji Etički kodeks internih revizora.
 - **Upravljanje funkcijom interne revizije:** Usmerava se na odnose između revizorskog odbora i izvršnog rukovodioca revizije.
 - **Rukovođenje funkcijom interne revizije:** Usmerava se na zahteve izvršnog rukovodioca revizije da efektivno rukovodi funkcijom interne revizije.

- **Obavljanje poslova interne revizije:** Usmerava se na izvođenje angažmana uveravanja i konsaltinga.
3. **Novi delovi svakog standarda.** Svaki standard uključuje deo koji opisuje zahteve standarda i razmatranja za primenu tih zahteva, kao i razmatranja za pružanje dokaza o usklađenosti sa zahtevima. „Razmatranja za primenu“ (Considerations for implementation) nude zajedničke poželjnije prakse za primenu zahteva, a „Razmatranja za dokaze o usklađenosti“ (Considerations for evidence of conformance) obuhvataju primere preporučenih načina da se pokaže da su zahtevi primenjeni. Ovi delovi uključuju informacije iz sadašnjih Smernica za primenu (Implementation guidance) i drugih obavezujućih smernica i uključuju nijanse za javni sektor i organizaciono male funkcije interne revizije, tamo gde je potrebno.
 4. **Nova Svrha interne revizije.** Svrha interne revizije – prvi domen novih Standarda – sadrži Misiju interne revizije (Mission of internal audit) i Definiciju interne revizije i prvi put ukazuje na to kako interna revizija pomaže organizacijama u služenju javnim interesima.
 5. **Novi domen i standardi za Etiku i profesionalizam.** Etički kodeks obuhvaćen je domenom Etika i profesionalizam (Ethics and professionalisam) u okviru Standarda. Pored toga, ovaj domen sadrži standarde o dužnoj profesionalnoj pažnji, profesionalnom skepticizmu i minimalnim zahtevima za kontinuirano profesionalno usavršavanje za sve interne revizore.
 6. **Novi domen i standardi za upravljanje organizacijom.** Definicija i upotreba pojma „odbor“ i uloga odbora u upravljanju funkcijom interne revizije su sada date veoma jasno. Odgovornosti odbora koje se odnose na funkciju interne revizije, koje su bile podrazumevane ili posredno navedene u važećim Standardima, navedeni su neposrednije i jasnije. Konciznije su obuhvaćene odgovornosti koje se odnose na nadgledanje rezultata izvršnog rukovodioca revizije i funkcije interne revizije, uključujući i eksternu ocenu kvaliteta rada interne revizije.
 7. **Novi i drugačiji zahtevi za program uveravanja i unapređenja kvaliteta.** Postoje nova razjašnjenja i zahtevi za Program QAIP (Quality Assurance and Improvement Program), odnosno pružaju se praktične smernice za evaluaciju rada interne revizije, uključujući opis zahteva

za nadzorom revizorskog odbora nad programom rada interne revizije i zahteve da bar jedan recenzent u eksternom pregledu kvaliteta ima zvanje Certified Internal Auditor (CIA).

8. **Posebna pažnja posvećena je javnom sektoru.** „Javni sektor“ se sada definiše u Rečniku termina/Glosaru uz Standarde, a nova sekcija u delu „Razmatranja za primenu“ posebno ukazuje na informacije koje bi pomogle i olakšale operativni rad internim revizorima u javnom sektoru.
9. **Rigorozan proces donošenja standarda, sa povećanim usmerenjem na interesne strane i javni interes.** Javni interes je namerno uzet u obzir kada je kreiran novi proces donošenja standarda.
10. **Novi termini i revidirani i prošireni Rečnik termina/Glosar.** Da bi bili jasniji, predloženi Standardi uvode i definišu termine kao što su „kriterijumi“, „stanje“, „nalog“, „svojtveni/inherentni rizik“, „preostali/rezidualni rizik“, „sklonost ka riziku/tolerancija rizika“ i „koren uzroka“, koji se uobičajeno koriste kod pružanja usluge interne revizije.

Nacrt novih Standarda odslikava ubrzane promene u poslovnom okruženju i stalnom proširenju obima usluga interne revizije. Prateći trendove, globalni institut IIA uvažio je realnost da se standardi stalno moraju preispitivati jer su kritični za preživljavanje u digitalizovanom globalnom okruženju. Predloženi standardi pružaju dobru osnovu internim revizorima da uspostave funkciju interne revizije u svojim organizacijama, ali omogućće i profesionalnije praćenje i optimizaciju revizorskih aktivnosti. Premda su predloženi standardi daleko obimniji od trenutno važećih, oni pružaju dokumentovane, merljive i upravljive opise revizorskih procesa, informacije i izveštaje, a takođe i olakšavaju proces odlučivanja svim angažovanim licima u revizorskom odboru i funkciji interne revizije.

PROCES JAVNE RASPRAVE

Učešće u javnoj raspravi otvoreno je ne samo za interne revizore, već i za regulatorne organe, stručnjake, donosiocce profesionalnih standarda, profesionalna udruženja, komore i sve druge interesne strane.

Nacrt Globalnih standarda interne revizije™ dostupan je na Standards Public Comment (theiia.org). Na korporativnom sajtu IIA dostupan je i nacrt ovih standarda na srpskom jeziku, u prevodu Udruženja internih revizora Srbije.

LITERATURA

- 1, Institute of internal auditors. (2023) Public Comment on Proposed Standards Now Open, Dostupno na: Future of the IPPF - Evolution (theiia.org) (Pristupljeno: 02.03.2023)

PROPOSED GLOBAL INTERNAL AUDIT STANDARDS™ – DRAFT FOR PUBLIC COMMENTS

SUMMARY

Following extensive research and engagement of internal audit practitioners and internal and external stakeholders, the International Internal Audit Standards Board (IIASB) of The Institute of Internal Auditors released a draft of the newly proposed standards. The changes have completely transformed the Standards. They are so extensive that the Standards even have a new name, the Global Internal Audit Standards™.

Keywords: Institute of Internal Auditors, proposed draft of new standards